

PORTER EBEVEYN KABUL ÖLÇEĞİ'NİN (PEKÖ) TÜRKÇE UYARLAMASI: GEÇERLİK VE
GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

TURKISH ADAPTATION OF THE PORTER PARENTAL ACCEPTANCE SCALE (PPAS): VALIDITY
AND RELIABILITY STUDY

Gülçin Güler Öztekin¹, Başaran Gençdoğan², Arzu Gülbahçe³

Makalenin Alanı: Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik

Makale Bilgileri

Geliş Tarihi

16.05.2021

Kabul Tarihi

30.12.2021

Anahtar Kelimeler

Ebeveynsel kabul

Filial terapi

Geçerlik

Güvenirlilik

Özet

Anne-baba ve çocuğun birlikte yaşadığı sisteme aile denir. Aile ortamı çocuğun en yoğun etkileşimde bulunduğu ve sosyal açıdan ilk deneyimlerini yaşadığı yer olarak kritik öneme sahiptir. Ebeveynler ve çocuk arasında kurulan ilişkide güven duygusu oluşmuşsa, çocuğun ileride kuracağı ilişkilerin temelinde de bu duygu yer alır. Çocuğun gelişiminin sağlıklı olabilmesi ve güven duygusunu kazanabilmesi için ailenin çocuğu kabulü önemli bir faktördür. Porter Ebeveyn Kabul Ölçeği (PEKÖ) ebeveynlerin çocuklarını kabul düzeylerini ölçen bir araçtır. Bu çalışmada, ebeveyn eğitimlerinde, psiko-eğitim programlarında ve özellikle de aile terapisi ve oyun terapisinin birleştiği Filial Terapi uygulamalarında kullanılmak üzere PEKÖ'nün Türkçe'ye çeviri, geçerlik ve güvenirlilik çalışmaları yapılmıştır. Ölçeğin geçerlik ve güvenirlilik analizlerinin yapılması amacıyla ölçek 3-10 yaş arası çocuğu olan 200 ebeveyne uygulanmıştır. İstatistiksel analizler sonucu 33 maddeden oluşan bu ölçeğin dört alt boyuttan oluştuğu görülmüştür. Ölçeğin puanlardaki artış ebeveynlerin çocuklarını kabul düzeylerindeki artışı göstermektedir.

Article Info

Received

16.05.2021

Accepted

30.12.2021

Keywords

Parental

acceptance

Filial Therapy

Validity

Reliability

Abstract

The family is a system where parents and children live together. The family environment plays a critical role as the child interacts most intensely and encounters their first social experiences. If trust is established in child-parent relationship, this feeling is the basis of the child-established future relationships. The unconditional acceptance by the family is an important factor for the healthy child's development and reinforcing a sense of trust. Porter Parental Acceptance Scale (PPAS) is a tool that measures parental acceptance level. In this paper, Turkish adaptation, validity and reliability of PPAS were conducted to apply in parent education, psycho-education programs and especially Filial Therapy applications where family therapy and play therapy are combined. To analyze the validity and reliability of the PPAS, the scale was applied to 200 parents whose children between the ages of 3-10. As a result of statistical analysis, it was seen that this 33-item scale consists of four sub-dimensions. The increase in scores indicates the increase in parental acceptance level.

*Bu çalışma, Gülçin Güler ÖZTEKİN tarafından Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde Doç. Dr. Arzu GÜLBAHÇE danışmanlığında yürütülen "3-10 Yaş Arası Gelişimsel Problemleri Olan Çocuklarda ve Ebeveynlerinde Filial Terapinin Etkisinin İncelenmesi" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

¹Atatürk Üniversitesi, Erzurum, e-mail: gg.oztekin@yahoo.com, ORCID: 0000-0001-6205-642X (Sorumlu Yazar / Corresponding Author)

²Atatürk Üniversitesi, Erzurum, e-mail: basaran@atauni.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9647-438X

³Atatürk Üniversitesi, Erzurum, e-mail: arzugulbahce@atauni.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4762-3603

1. GİRİŞ

Bir bireyin hayatında önemli gelişimsel dönemlerden biri çocukluk dönemidir. Çocukların gelişimlerinin sağlıklı olarak devam edebilmesi için aile içerisinde kurulan iletişimin olumlu olması gerekir. Ersoy'a (1997) göre çocuğun en yoğun etkileşimde bulunduğu ve sosyal açıdan ilk deneyimlerini yaşadığı yer olarak aile ortamını kritik bir faktördür. Oktay (2002) ise çocukların sosyal yaşama ayak uydurması için gerekli olan ilk davranış örneklerinin aile içerisinde kazanıldığını söylemiştir. Bu da bize ailenin, çocuğun hayatında sorumlu başlıca kurum olduğunu göstermektedir. Aile içerisinde bir çocuğun ilk psiko-sosyal görevi güven duymayı öğrenmektir. Ebeveynler ve çocuk arasında kurulan ilişkide güven duygusu oluşmuşsa, çocuğun ileride kuracağı ilişkilerin de temelinde bu duygu yer almaktadır.

Çocuğun gelişiminin sağlıklı olabilmesi ve güven duygusunu kazanabilmesi için ailenin çocuğu kabulü önem taşımaktadır. Olduğu gibi kabul edilen çocuk, ebeveynleri tarafından reddedilmeyeceğinin, küçümsenmeyeceğinin ve hayal kırıklığına uğramayacağına farkındadır. Yanlış bir davranış yaptığında eleştirilen şeyin kendisi değil davranışı olduğunun bilincindedir. Aynı zamanda ebeveynlerinin kabulünü hisseden çocuk yanlışlarının farkına varabilir ve yanlışlarından bir şeyler öğrenir. Bu konuda da ailesinin fikirlerini dikkate alır (Hughes, 2006).

Ebeveynlerin çocuğun yaptıklarını eleştirici ve yargılayıcı ifadelerde bulunmadan onu o olduğu için kabul etmesi gerekir. Yani çocuğun "kendisini" davranışlarından ayrı tutması gerekir. Bunların yanında ebeveynlerin çocuklarını kabulünü çocuklarına iletmesi de önemlidir. Çocuklarını kabul eden aileler tepkilerini ya da çocuğa karşı olan sevgilerini; okşama, öpme, şakalaşma, koruma, kucaklama, övme, iltifat etme veya çocuk hakkında güzel şeyler söyleme gibi bedensel ya da sözel biçimlerde iletirler. Aynı zamanda bakım verme, sevgi gösterme, destekleme gibi davranışsal biçimlerde de gösterebilirler (Kitahara, 1987).

PEKÖ ebeveynlerin çocuklarını kabul düzeyini ölçmek amacıyla 1954 yılında Porter tarafından geliştirilmiştir ve yine Porter tarafından 2005 yılında gözden geçirilmiştir. PEKÖ çocukta olumlu özsayı kazanımına yardımcı olmak ve empatik iletişimi sağlamak için birincil koşul olan çocuğun aile tarafından kabulünü ölçmektedir (Bratton ve Landreth, 1995). Bu ölçeği oluşturan dört alt boyut şu şekildedir: karşılıksız sevgi, çocuğun duygularına saygı duymak, çocuğun benzersiz olduğunu takdir etmek ve çocuğun otonomi ihtiyacının farkında olmak (Bratton ve Landreth, 2006).

Ülkemizdeki literatür tarandığında ailelerin çocuklarını kabul düzeylerini ölçmek amacıyla kullanılacak ölçek sayısı çok azdır (Dedeler, Akün, & Batıgün 2017). PEKÖ Oyun

Terapisinin bir çeşidi olan Filial Terapi uygulamalarında (özellikle Çocuk-Ebeveyn İlişki Terapisi) yurtdışında birçok çalışmada (Lee ve Landreth 2003, Hicks ve Baggerly 2017) sıklıkla kullanılan bir ölçek olduğu için ülkemizde de bu ölçekten hem Filial Terapi eğitimlerinde hem de benzer ebeveyn eğitimlerinde öntest-sontest olarak yararlanılabileceği ve ailelerin ebeveynsel kabul düzeylerinin belirlenmesine yardımcı olacağı düşünülmektedir.

2. VERİLERİN ANALİZİ

Ölçek uyarılama çalışması kapsamında elde edilen verilerin analizinde Cronbach Alfa katsayısı, Korelasyon Analizi, Student t Testi, KMO (Kaiser-Meyer Olkin) Örneklem Yeterliği analizi, Anti-ıanj korelasyon analizi, Barlett's Örneklem Büyüklüğü Testi, Açıklayıcı faktör analizi olarak Temel Bileşenler, Varimax Dik Döndürme, Scree Plot testi, Shapiro-Wilks testi, Kolmogorov-Smirnov testi, Doğrulayıcı faktör analizi olmak üzere 12 farklı istatistiksel test ve yöntem uygulanmıştır. Analizlerin ilk dokuzu SPSS (22.00) istatistik paket programı ile diğerleri ise Lisrel 8.8 paket programı ile yapılmıştır.

PEKÖ'nün ilk 10 maddesi likert tipi sonraki maddeleri ise çoktan seçmeli soru şeklinde olduğu için önce ölçeğin ilk 10 maddelik birinci bölümünün geçerlik ve güvenirlik analizleri yapılmış sonra ikinci bölüm analizlerine geçilmiştir.

2.1. PEKÖ'nün Birinci Bölüm Analizleri

2.1.1. PEKÖ'nün birinci bölümünün güvenirlik analizleri

PEKÖ'nün ilk 10 maddelik birinci bölümünün maddeleri incelenerek bu bölüm "Karşılıksız Sevgi" boyutu olarak adlandırılmış ve Cronbach Alfa katsayısı iç tutarlığını ve homojenliğini belirlemek amacıyla hesaplanmıştır. Düzeltilmiş Madde-Toplam puan korelasyonlarının 0.20 ile 0.49 aralığında değiştiği ve ölçeğin Cronbach Alfa katsayısının 0,74 olduğu saptanmıştır. Bu bulgular PEKÖ "Karşılıksız Sevgi" boyutunda sorunlu bir maddenin olmadığını göstermektedir.

"Karşılıksız Sevgi" boyutunda bulunan her bir maddenin ölçekten elde edilen toplam puana etkisini belirlemek için Madde-Toplam puan korelasyonu hesaplanmış, değerlerin 0.37 ile 0.63 arasında değiştiği ve hepsinin $p < 0.01$ önem düzeyinde anlamlı olduğu görülmüştür. Bir maddenin, tümünün ölçtüğü özelliği ölçüp ölçmediğini belirlemek için Madde-Toplam puan korelasyonu hesaplanır ve maddenin testin tümü ile tutarlılığının göstergesi olabilecek en düşük değer 0,20 olarak kabul edilmektedir (Ayvaşık, 2000). Bu değere göre madde analizi için hesaplanan korelasyon değerleri kabul edilebilir düzeydedir.

2.1.2. PEKÖ'nün birinci bölümünün yapı geçerliği analizleri

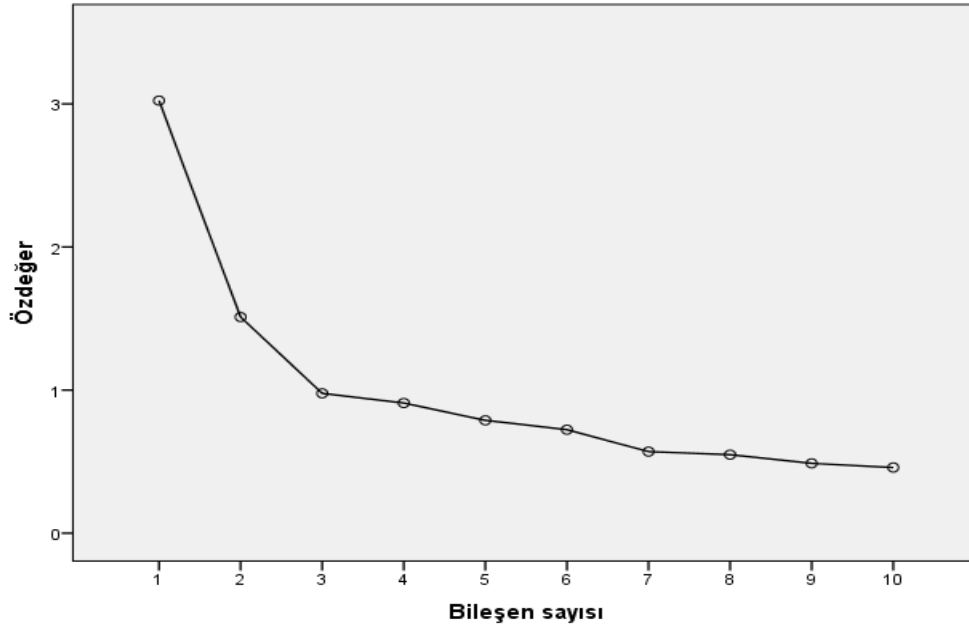
Ölçeğin "Karşılıksız Sevgi" boyutunun faktör yapısını ortaya çıkarmak için açıklayıcı faktör analizi (AFA) ve doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uygulanmıştır.

Ölçeğin birinci bölümünün AFA sonuçları

Bir veri setine faktör analizi uygulanabilmesi çeşitli ölçütlere bağlıdır. Örneklem büyüklüğü bunlardan biridir ve analiz sonuçlarının kararlılığı ve genellenebilirliği açısından oldukça önemli bir kriterdir. Sonuçların genellenebilirliği için değişken başına gözlem oranının 1:10 veya 1:20 oranlarında olması önerilmektedir (Hair vd., 1998). Bu çalışmada: 200 kişi/10 madde=20 olarak bulunmuştur.

Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi verilerin faktör analizinin, uygulanabilir olup olmadığını belirlemek için uygulanmıştır. 0,70'e eşit veya bu orandan büyük olması beklenen (Hair vd., 1998) KMO katsayısı 0,777 olarak bulunmuştur. KMO değeri 0 ile 1 arasında değer alabilir. 0.5-0.7 arası normal, 0.7-0.8 arası iyi, 0.8-0.9 arası çok iyi ve 0.9'un üzeri ise mükemmel kabul edilmektedir (Field, 2005). Elde edilen değer örneklem büyüklüğünün faktör analizine uygunluğunu göstermektedir. Bartlett testi ise analizi yapılacak değişkenlerin ilişkilerinin anlamlı ve sıfırdan farklı olup olmadığını belirleyicisidir. Korelasyon matrisinin birim matris olup olmadığını anlamak için yapılır. Sonuca göre faktör modelinin uygunluğu belirlenir (Akgül, 2005). Buna ek olarak, Bartlett's Sphericity test sonucunun anlamlı olması faktör analizine örneklem büyüklüğünün iyi, korelasyon matrisinin ise uygun olduğunu gösterir (Tabachnick ve Fidell, 1996; Field, 2005; Büyüköztürk, 2018). Bu testte Ki-kare değeri 353,807 olarak $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Faktöre analizine verilerin uygun olduğu hesaplanan bu değerlerden anlaşılmaktadır.

Yukarıdaki bulgulara dayanarak 10 maddeden oluşan PEKÖ'nün "Karşılıksız Sevgi" boyutuna AFA olarak temel bileşenler yöntemi ve varimaks dönüştürmesi uygulanmıştır. On maddelik "Karşılıksız Sevgi" boyutunun faktör analizi sonrası toplam varyansın 45'ini açıklayan özdeğeri 1.00'in üzerinde 2 faktörden oluşan bir yapı ortaya çıkmıştır, fakat 2 faktörde maddeler dağılmaktadır ve yorumlama zorlaşmaktadır. Bu yüzden, Scree Plot test yapılması, faktör sayısının azalması ve grafik eğrisinin eğiminde oluşan ilk ani değişikliğe kadar olan faktörlerin seçilmesi için önerilmektedir (Kline, 1994). Scree Plot test sonucu Grafik 1'de verilmiştir.

Grafik 1. Scree Plot Testi

Scree Plot test sonucuna göre grafikteki ilk ani değişiklik birinci faktörde gözlenmiştir. Bu bulgu ışığında, ölçeğin orijinaline de uymak amacıyla, varimax döndürme yöntemi kullanılarak birinci bölüm tek faktörle sınırlandırılıp faktör analizi tekrarlanmıştır. Tablo 1’de faktörlere ait özdeğer, varyans ve toplam varyansı açıklama yüzdeleri ile maddelere ait faktör yükleri gösterilmiştir.

Tablo 1. Porter Ebeveyn Kabul Ölçeğinin “Karşılıksız Sevgi” Boyutuna İlişkin Faktör Analizi

Bileşenler	Başlangıç Özdeğerleri			Yüklerin Kareler Toplamı		
	Toplam	Varyansın %	Yığılmalı %	Toplam	Varyansın %	Yığılmalı %
1	3,023	30,230	30,230	3,023	30,230	30,230
2	1,511	15,107	45,337			
3	,977	9,774	55,111			
4	,910	9,100	64,211			
5	,789	7,887	72,098			
6	,723	7,234	79,333			
7	,570	5,704	85,036			
8	,549	5,490	90,526			
9	,488	4,882	95,408			
10	,459	4,592	100,000			

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Tabloda görüldüğü gibi tek faktörle sınırlandırılan PEKÖ'nün "Karşılıksız Sevgi" boyutunun faktör analizi sonrası toplam varyansın 30'unu açıklayan özdeğeri 1.50'nin üzerinde olan tek faktörlü bir yapıya sahip olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 2'de maddelerin tek faktördeki dağılımları Varimax döndürme yöntemi ile gösterilmiştir.

Tablo 2. Varimax Döndürme Yöntemi Sonrası Ortaya Çıkan Faktör Yükleri Matriksi

	Bileşen
Madde 4	,645
Madde 10	,631
Madde 7	,620
Madde 9	,607
Madde 8	,588
Madde 2	,566
Madde 1	,532
Madde 3	,481
Madde 6	,432
Madde 5	,422

Faktör yüklerinin 0,30 ve üzerinde olması faktör analizinde kabul edilebilir değerlerdir (Büyüköztürk, 2018). Tablo incelendiğinde, birinci bölümdeki bütün maddelerin faktör yükünün 0,30'un üstünde olduğu görülmektedir. İterasyon sayısı ise 11 olarak hesaplanmıştır. Elde edilen bulgular alt boyutun yapı geçerliğinin uygunluğunu göstermektedir. PEKÖ'nün "Karşılıksız Sevgi" boyutunun maddeleri Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Porter Ebeveyn Kabul Ölçeğinin "Karşılıksız Sevgi" Boyutunun Maddeleri

	1
1. Çocuğum itaatkâr olduğunda	,532
2. Çocuğum benimle olduğunda	,566
3. Çocuğum özel misafirlerimin önünde yaramazlık yaptığında	,481
4. Çocuğum istenmeyen sevgi gösterisi yaptığında. Örneğin 'Sen tüm dünyanın en iyi annesinin (babasının).'	,645
5. Çocuğum benden uzaktayken	,422
6. Çocuğum insanların içinde gösteriş yaptığında	,432
7. Çocuğum en yüksek beklentilerime göre davrandığında	,620
8. Çocuğum bana öfke ve nefret dolu şeyler ifade ettiğinde	,588
9. Çocuğum yapmasını ummadığım şeyler yaptığında	,607
10. Çocuğumla bir şeyleri birlikte yaparken	,631

PEKÖ'nün "Karşılıksız Sevgi" boyutunun ikiye güvenirliliği ile ilgili bulgular

PEKÖ'nün "Karşılıksız Sevgi" boyutunun iç tutarlık güvenirlilik katsayısının belirlenmesi için ölçek iki yarıya ayrılmıştır. Birinci yarı 5 maddeden oluşmuş ve iç tutarlık güvenirlilik katsayısı 0.497, ikinci yarı 5 maddeden oluşmuş ve iç tutarlık güvenirlilik katsayısı 0.611, iki yarı arasındaki korelasyon 0.637, Spearman-Brown katsayısı eşit uzunluk ve eşit olmayan uzunluk için 0.778 olarak bulunmuştur. Sonuç olarak, PEKÖ'nün "Karşılıksız Sevgi" boyutunun iç tutarlığına ilişkin iki yarı güvenirlilik değerlerinin hepsi yüksek bulunmuştur. Elde edilen bu veriler, ölçeğin "Karşılıksız Sevgi" boyutunun iç tutarlık güvenirliliğinin yüksek olduğunu göstermektedir.

PEKÖ'nün "Karşılıksız Sevgi" boyutunun ayırt ediciliği

PEKÖ'nün "Karşılıksız Sevgi" boyutunun ayırt edici geçerliliğinin incelenmesi amacıyla ölçekten elde edilen toplam puanlar düşükten yükseğe doğru sıralanmıştır. Alt ve üst gruptan %27'şerlik dilimler alınıp, T testi uygulanarak, her bir maddenin bu iki grubu ayırt edip etmediği incelenmiştir. Ölçeğin boyutunun her bir maddesine ve toplam puanına ilişkin üst ve alt gruplar arasındaki farka ait t değerlerinin $p < 0,05$ önem düzeyinde anlamlı olduğu belirlenmiştir. Bu değerlerden, boyutun tüm maddelerinin ve toplam puanının, "Karşılıksız Sevgi" boyutu puanı yüksek olanlar ile düşük olanları birbirinden ayırt ettiği anlaşılmaktadır.

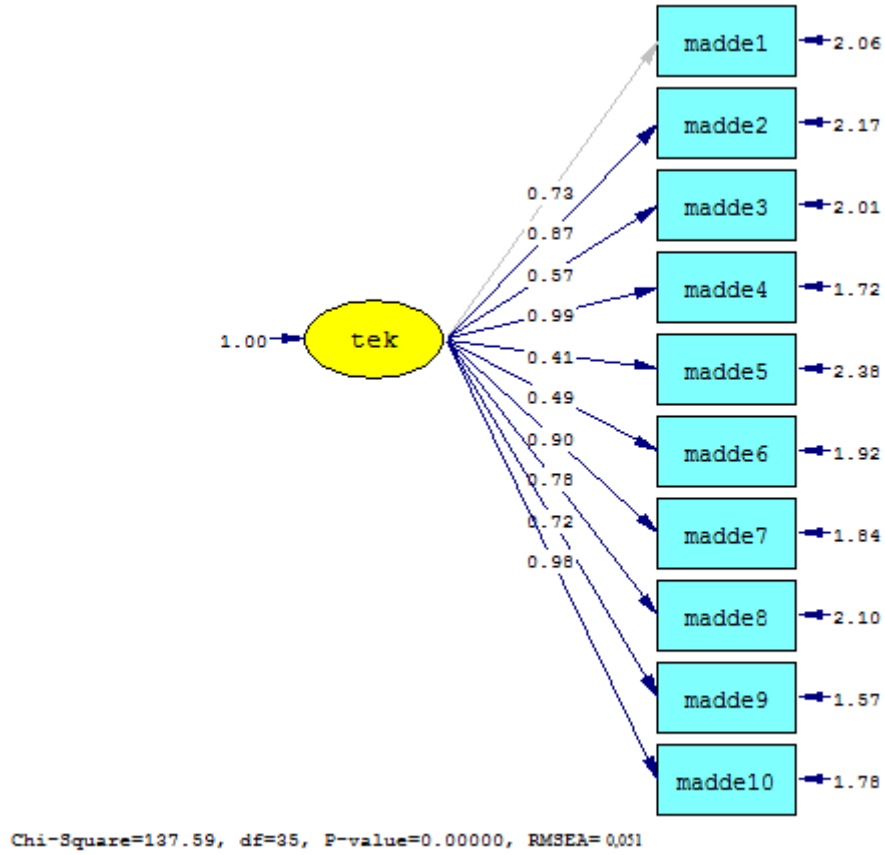
Bireylere aynı ölçme aracı farklı zamanlarda uygulandığında, o ölçme aracının puan değişmezliğini, onların maddelere verdiği yanıtların tutarlı olması belirler. Yani değişmezlik tekrarlanan uygulamalar arasında ölçme aracının tutarlı sonuçlar verebilme gücünün bir ölçütüdür (Erkuş 2003, Gözüm ve Aksayan 2002). Ölçeğin zamana göre değişmezliğini değerlendirmek amacıyla Pearson momentler çarpımı korelasyon analizi yapılmıştır. Öntest ve sontest ölçüm sonuçları arasındaki ilişkiye ait korelasyon değeri $r=0,873$ olup $p < 0,001$ önem düzeyinde anlamlıdır. Bu değerler, öntest ve sontest ölçüm sonuçlarının (15 gün arayla uygulanan) benzer olduğunu göstermektedir.

Sonuç olarak, yukarıda belirtilen tüm bu bulgular, PEKÖ'nün "Karşılıksız Sevgi" boyutunun güvenirliliğinin yüksek olduğunu ve tek faktörlü bir yapısının olduğunu göstermektedir.

Ölçeğin birinci bölümünün DFA sonuçları

PEKÖ'nün "Karşılıksız Sevgi" boyutuna AFA sonucu ortaya çıkan tek faktörden oluşan yapının uygunluğunu test etmek amacıyla DFA yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre $\chi^2 = 137,59$;

N=200; sd= 35 ve p=0,000 olarak bulunmuştur. Model-veri uyumunu test eden χ^2 sonuçlarına göre, veriler modelle uyum göstermektedir. Modeli-veri uyumunun bir diğer göstergesi $\chi^2/sd= 3,37$ hesaplanmıştır. Bu değer, kabul edilebilir referans değeri olarak belirlenen ≤ 5 'den küçüktür. RMSEA değeri ise 0,051 bulunmuştur ve kabul edilebilir referans değeri olan 0,080'den küçüktür (Voltan Acar ve Öğretmen, 2016). Elde edilen bu değerler verilerin modelle uyumluluğun olduğu şeklinde yorumlanır. Tüm bu bulgulara dayanarak tek faktörlü modelin uygun olduğu ve boyutun yapı geçerliğinin sağlandığı söylenebilir. DFA'ya ilişkin grafik Grafik 2'de verilmiştir.

Grafik 2. Porter Ebeveyn Kabul Ölçeğinin “Karşılıksız Sevgi” boyutunun DFA Grafiği

Grafik 2’de de görüldüğü gibi PEKÖ’nün “Karşılıksız Sevgi” boyutunun tek faktörden oluştuğu doğrulanmış olup boyut bu haliyle ebeveynlerin çocuklarını kabul davranışlarının ölçülmesinde kullanılabilir.

2.2. PEKÖ’nün İkinci Bölüm Analizleri

2.2.1. PEKÖ’nün ikinci bölümünün güvenilirlik analizleri

PEKÖ’nün 30 maddelik ikinci bölümünün Cronbach Alfa katsayısı, iç tutarlığının ve homojenliğinin bir göstergesi olarak hesaplanmış ve 13., 14., 17., 26., 27., 30. ve 31.

maddelerin Cronbach Alfa katsayısının çok düşük olduğu görülmüştür. Bu maddelerin ölçeğe katkılarının nerdeyse hiç olmadığı belirlendiğinden 13., 14., 17., 26., 27., 30. ve 31. maddeler ölçekten atılarak yeniden hesaplama yapılmış ve 23 maddelik ikinci bölümün Cronbach Alfa katsayısı 0,78, ölçeğin olması gereken ranjı 92, hesaplanan ranjı 62 bulunmuştur. Tüm bu bulgular ölçeğin 23 maddelik ikinci bölümünde sorunlu bir maddenin olmadığını göstermektedir.

PEKÖ'nün 23 maddelik ikinci bölümünün her bir maddesinin ölçeğin toplam puanına etkisini belirlemek için Madde-Toplam puan korelasyonları bulunmuştur. Değerlerin 0.33-0.53 arasında değiştiği ve tümünün $p < 0.01$ önem düzeyinde anlamlı olduğu görülmüştür.

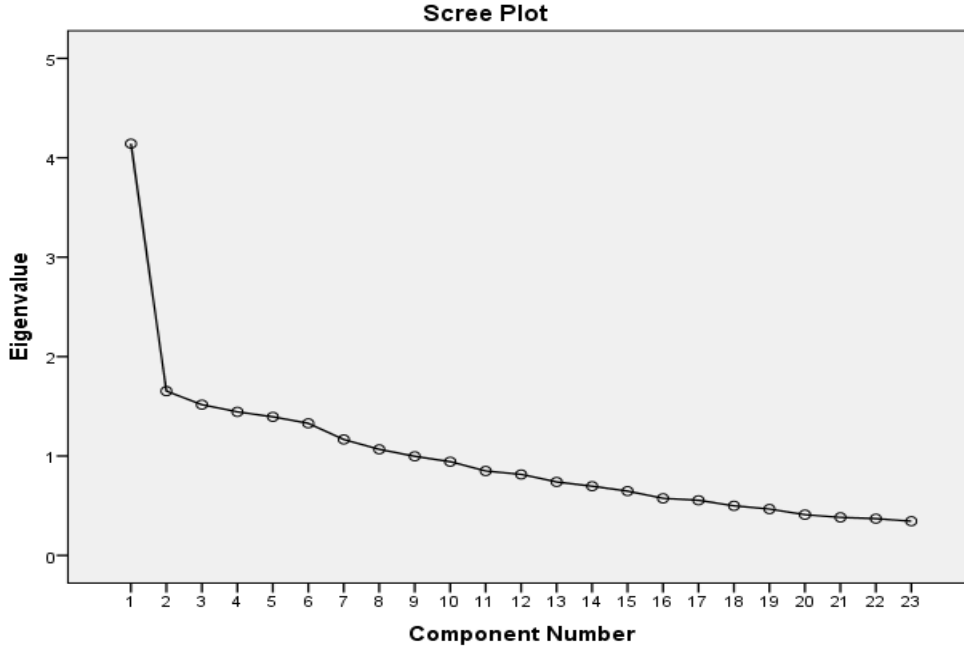
2.2.2. PEKÖ'nün ikinci bölümünün yapı geçerliği analizleri

PEKÖ'nün 23 maddelik ikinci bölümünün faktör yapısını ortaya çıkarmak amacıyla AFA ve DFA yapılmıştır.

Ölçeğin ikinci bölümünün AFA sonuçları

Verilerin faktör analizine uygulanabilirliğini belirlemek amacıyla Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi ve analiz edilecek değişkenler arasındaki ilişkilerin anlamlı ve sıfırdan farklı olup olmadığını belirlemek amacıyla ise Bartlett testi yapılmıştır. KMO katsayısı 0,708 olarak bulunmuştur. Bu bulgu örneklem büyüklüğünün faktör analizi için uygunluğunun bir göstergesidir. Bartlett testi sonucuna göre, Ki-kare değeri 857,240 olarak $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlıdır ve faktör analizi için verilerin uygun olduğu şeklinde yorumlanır.

Toplanan veriler ışığında, PEKÖ'nün 23 maddelik ikinci bölümüne temel bileşenler yöntemi ve varimaks dönüştürmesi AFA olarak uygulanmıştır. PEKÖ'nün 23 maddelik ikinci bölümünün faktör analizi sonrası toplam varyansın 60'ını açıklayan özdeğeri 1.00'in üzerinde olan 8 faktörlü bir yapıda olduğu belirlenmiştir. Maddelerin çok fazla dağılım gösterdiği ve yorumlamada zorluk yaşandığı için faktör sayısının azaltılması ve grafik eğrisinin eğiminde oluşan ilk ani değişikliğe kadar olan faktörlerin seçilmesi gerekmektedir. Bunun için Scree Plot testi önerilmektedir (Kline, 1994). Scree Plot test verileri Grafik 3'te ayrıntısıyla verilmiştir.

Grafik 3. Scree Plot Testi

Grafik 3 incelendiğinde ilk ani değişikliğin üçüncü faktörde gerçekleştiği gözlemlenmektedir. Bu test sonucu temel alınarak, varimax döndürme yöntemine göre boyut üç faktörle sınırlandırılıp faktör analizi tekrarlanmıştır. Tablo 4'te faktör analizi sonrası faktörlere ait özdeğer, varyans ve toplam varyansı açıklama yüzdeleri ile maddelere ait faktör yükleri gösterilmiştir.

Tablo 4. Porter Ebeveyn Kabul Ölçeğinin 23 maddelik ikinci bölümüne İlişkin Faktör Analizi

Bileşenler	Başlangıç Özdeğerleri			Yüklerin Kareler Toplamı			Döndürme Sonrası Yüklerin Kareler Toplamı		
	Toplam	Varyansın %	Yığılmış %	Toplam	Varyansın %	Yığılmış %	Toplam	Varyansın %	Yığılmış %
1	4,142	18,008	18,008	4,142	18,008	18,008	2,838	12,340	12,340
2	1,653	7,187	25,195	1,653	7,187	25,195	2,339	10,172	22,512
3	1,516	6,593	31,787	1,516	6,593	31,787	2,133	9,276	31,787
4	1,444	6,279	38,067						
5	1,394	6,061	44,128						
6	1,329	5,777	49,904						
7	1,166	5,069	54,973						
8	1,067	4,640	59,614						
9	,997	4,335	63,949						
10	,943	4,100	68,048						
11	,850	3,694	71,743						
12	,815	3,543	75,286						
13	,739	3,215	78,500						
14	,696	3,026	81,527						
15	,647	2,813	84,340						
16	,574	2,497	86,837						
17	,555	2,411	89,248						
18	,499	2,171	91,419						
19	,467	2,029	93,447						
20	,410	1,783	95,230						
21	,383	1,666	96,896						
22	,370	1,607	98,503						
23	,344	1,497	100,000						

Tabloda görüldüğü gibi 3 faktörle sınırlandırılan ölçeğin ikinci bölümünün faktör analizi sonrası toplam varyansın 32'sini açıklayan özdeğeri 1.50'nin üzerinde 3 faktörden oluşan bir yapı belirlenmiştir.

Varimax döndürme yöntemi sonrası Tablo 5'te maddelerin 3 faktördeki dağılımları verilmiştir.

Tablo 5. Varimax Döndürme Yöntemi Sonrası Ortaya Çıkan Faktör Yükleri Matrisi

	Bileşen		
	1	2	3
Madde 36	,666		
Madde 35	,632		
Madde 19	,593		
Madde 25	,566		
Madde 28			,450
Madde 29	,445		
Madde 38			,394
Madde 40		,367	
Madde 20			,678
Madde 37			,637
Madde 32	,622		
Madde 34			,494
Madde 16			,424
Madde 39		,410	
Madde 12		,631	
Madde 22		,604	
Madde 18		,580	
Madde 24			,560
Madde 23	,339		
Madde 11	,333		
Madde 15			,310
Madde 21	,315		
Madde 33		,358	

Extraction method: principal component analysis.
Rotation method: varimax with kaiser normalization.
A. Rotation converged in 6 iterations.

Büyüköztürk'e (2018) göre faktör analizi yapıldığında faktör yüklerinin 0,30 ve üzerinde olması kabul edilebilirdir. Tablo incelendiğinde bütün maddelerin faktör yükünün 0,30'un üstünde olduğu görülmektedir. İterasyon sayısı ise 6'dır. Bu veriler boyutun yapı geçerliğinin uygunluğunu göstermektedir. Tablo 6'da hangi faktörlerde hangi bileşenlerin yer aldığı verilmiştir.

Tablo 6. Porter Ebeveyn Kabul Ölçeğinin İkinci Bölümünün Maddelerinin Faktörlere Dağılımı

	Faktörler		
	1	2	3
ÇOCUĞUN DUYGULARINA SAYGI DUYMAK			
11. Benim huzur ve sessizlik istediğim bir anda çocuğum heyecanla bağırıp dans ettiğinde, ben:	,333		
19. Çocuğum aptalca davrandığında ve gülüp durduğunda, ben:	,593		
21. Çocuğum benim önemli olduğunu düşündüğüm bir şeyde benimle aynı fikirde olmadığında, ben:	,315		
23. Benim huzur ve sessizlik istediğim bir anda çocuğum heyecanla bağırıp dans ettiğinde, ben:	,339		
25. Çocuğum yüzüme öfke ve nefret dolu şeyler söylediğinde, ben:	,566		
29. Çocuğum aptalca davrandığında ve gülüp durduğunda, ben:	,445		
32. Çocuğum benim için önemli olduğunu düşündüğüm bir konuda benimle fikir ayrılığı yaşadığında, ben:	,622		
35. Çocuğum yüzüme öfke ve nefret dolu şeyler söylediğinde, ben:	,632		
36. Çocuğum eşyalarına vurup tekmelediğinde ben:	,666		
ÇOCUĞUN BENZERSİZ OLDUĞUNU TAKDİR ETMEK			
12. Gruptaki diğer çocuklar uslu davranırken çocuğum yaramazlık yaptığında, ben:		,631	
18. Çocuğum yaş grubunun bazı klasik aktivitelerine ilgi duymadığı zaman ben:		,580	
22. Gruptaki diğer çocuklar uslu davranırken benim çocuğum yaramazlık yaptığında, ben:		,604	
33. Çocuğum bazı şeyleri grubundaki diğer çocuklar kadar iyi yapamadığında, ben:		,358	
39. Çocuğum yaş grubunun bazı olağan aktivitelerine ilgi duymadığında, ben:		,410	
40. Çocuğum benim önemli olduğunu düşünmediğim bir şeye aşırı ilgi gösterdiğinde, ben:		,367	
ÇOCUĞUN OTONOMİ İHTİYACININ FARKINDA OLMAK			
15. Çocuğum iki ya da daha fazla seçenekle karşılaştığında ve sadece bir tanesini seçmek zorunda olduğunda, ben:			,310
16. Çocuğum bana danışmadan kararlar verdiğiğinde, ben:			,424
20. Çocuğum ailesindense arkadaşlarıyla bir şeyler yapmayı tercih ettiğinde, ben:			,678
24. Çocuğum benden başka birisine (öğretmen, arkadaş, akraba) daha çok düşkün gibi görüldüğünde, ben:			,560
28. Çocuğum onu hayal kırıklığına sürükleyeceğinden emin olduğum bir şey yapmak istediğinde, ben:			,450
34. Çocuğum bana danışmadan kararlar verdiğiğinde, ben:			,494
37. Çocuğum ailesindense arkadaşlarıyla bir şeyler yapmayı tercih ettiğinde, ben:			,637
38. Çocuğum onu hayal kırıklığına sürükleyeceğinden emin olduğum bir şey yapmak istediğinde, ben:			,394
Açıkladığı varyans %	12,340	10,172	9,276
Açıklanan toplam varyans %	12,340	22,512	31,787

Tabloya göre, toplam varyansın %12.340'ını 1. faktörün, % 10.172'sini 2. faktörün ve % 9.276'sını 3. faktörün açıkladığı ve bu faktörlerin tümünün toplam varyansın % 31,787'sini

açıkladığı görülmektedir. PEKÖ'nün ikinci bölümünün üç faktörlü yapısını oluşturan bileşenlere bakılarak faktörlere orijinal ölçekteki adlar önerilmiştir.

1. Faktör: 11., 19., 21., 23., 25., 29., 32., 35., 36. maddeleri içeren bu faktöre **“Çocuğun Duygularına Saygı Duymak”** denilebilir.

2. Faktör: 12., 18., 22., 33., 39., 40. maddeleri içeren bu faktöre **“Çocuğun Benzersiz Olduğunu Takdir Etmek”** denilebilir.

3. Faktör: 15., 16., 20., 24., 28., 34., 37., 38. maddeleri içeren bu faktöre **“Çocuğun Otonomi İhtiyacının Farkında Olmak”** denilebilir.

PEKÖ'nün ikinci bölümünün ikiye güvenirliliği ile ilgili bulgular

PEKÖ'nün ikinci bölümünün iç tutarlık güvenirlik katsayısını belirlemek amacıyla ölçek iki yarıya ayrılmıştır. Birinci yarı 12 maddeden oluşmuş ve iç tutarlık güvenirlik katsayısı 0.628, ikinci yarı 11 maddeden oluşmuş ve iç tutarlık güvenirlik katsayısı 0.678, iki yarı arasındaki korelasyon 0.586, Spearman-Brown katsayısı eşit uzunluk ve eşit olmayan uzunluk için 0.739, Guttman Split-Half katsayısı katsayısı 0.739 olarak bulunmuştur. Sonuç olarak, PEKÖ'nün ikinci bölümünün iç tutarlığına ilişkin iki yarı güvenirlik değerlerinin tamamı yüksektir. Bu veriler ölçeğin bu bölümünün iç tutarlık güvenirliğinin yüksek olduğunu göstermektedir.

PEKÖ'nün ikinci bölümünün ayırt ediciliği

Ölçekten elde edilen toplam puanlar düşükten yükseğe doğru sıralanıp PEKÖ'nün ikinci bölümünün ayırt edici geçerliliği incelenmiştir. Alt ve üst gruptan %27'şerlik dilimler alınmış, T testi ile her bir maddenin bu iki grubu ayırt edip etmediği araştırılmıştır. Ölçeğin boyutunun her bir maddesine ve toplam puanına ilişkin üst ve alt gruplar arasındaki farka ait t değerlerinin $p < 0,05$ önem düzeyinde anlamlı olduğu belirlenmiştir. Bu değerlerden, boyutun tüm maddelerinin ve toplam puanının, ölçeğin ikinci bölümünde puanı yüksek olanlar ile düşük olanları birbirinden ayırt ettiği anlaşılmaktadır.

PEKÖ'nün ikinci bölümünün alt boyutlarının birbirleriyle ve ölçeğin tümüyle olan korelasyonları, Cronbach Alfa katsayıları, aritmetik ortalamaları, standart sapmaları ve ranjları hesaplanıp elde edilen veriler Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7. Porter Ebeveyn Kabul Ölçeğinin İkinci Bölümüne ve Alt Boyutlarına Ait Korelasyon Matrisi

	1	2	3	Toplam
1. Çocuğun Duygularına Saygı Duymak	1			
2. Çocuğun Benzersiz Olduğunu Takdir Etmek	,432	1		
3. Çocuğun Otonomi İhtiyacının Farkında Olmak	,513	,382	1	
Toplam puanı	,847	,726	,799	1
Aritmetik ortalama	30,01	21,30	28,89	80,20
Standart sapma	5,525	4,172	4,802	11,549
Cronbach Alfa katsayısı	,639	,487	,629	,780
Ranj	30	18	25	62

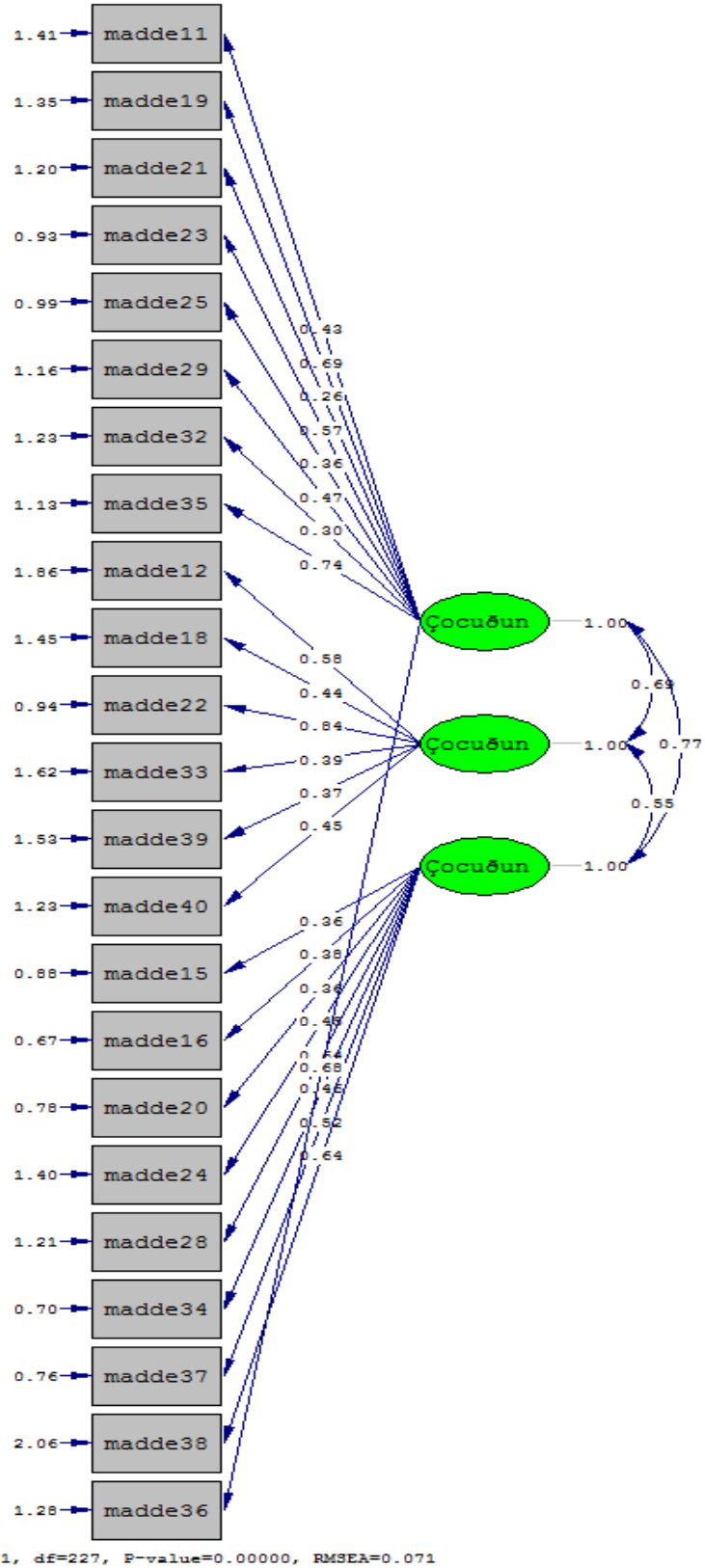
Tablo incelendiğinde PEKÖ'nün ikinci bölümünün alt ölçeklerle hesaplanan korelasyon değerlerinin tamamının $p < 0.001$ önem düzeyinde anlamlı olduğu görülmektedir. Alt ölçeklerin ve ölçeğin toplam puanının ranj değerleri dikkate alındığında, birinci faktör için olması gereken ranj 27 iken hesaplanan ranj 30, ikinci faktör için olması gereken ranj 18 iken hesaplanan ranj 18, üçüncü faktör için ise olması gereken ranj 26 iken hesaplanan ranj 25'tir.

Tüm bu bulgular PEKÖ'nün ikinci bölümünün 3 faktörden oluştuğu ve ikinci bölümün mevcut haliyle ebeveynlerin çocuklarını kabul durumlarının ölçülmesinde kullanılabileceğini göstermektedir.

Ölçeğin ikinci bölümünün DFA sonuçları

AFA sonucu ortaya çıkan 3 faktörlü yapının uygunluğu test etmek amacıyla DFA yapılmıştır. Bu analizle araştırma modelinde gözlenen ve örtük değişken ilişkileri test edilmiş ve ölçüm modelinin sonuçları belirlenmiştir.

Referans alınan değerlerle modele ilişkin uyum istatistikleri oldukça birbirine yakın ve anlamlıdır. DFA bulgularına bakıldığında, $\chi^2 = 452.81$; $sd = 227$ ve $p = 0,000$ olarak bulunmuştur. Verilerin modele uyumlu olduğu, model-veri uyumunu test eden χ^2 sonuçlarına bakılarak anlaşılmaktadır. Uyumun bir diğer göstergesi, kabul edilebilir referans değeri ≤ 5 olan χ^2/sd değeri 1,99 olarak hesaplanmıştır. RMSEA ise 0,071'dir ve kabul edilebilir referans değeri olan 0,080'den küçüktür (Voltan Acar ve Öğretmen, 2016). Yapılan hesaplamalar, model-veri uyumunun kabul edilebilir düzeyde olduğunu, 3 faktörlü modelin uygun olduğunu ve ölçeğin yapı geçerliğinin sağlandığını göstermektedir. DFA'ya ilişkin grafik Grafik 4'te verilmiştir.

Grafik 4. Porter Ebeveyn Kabul Ölçeğinin ikinci bölümünün DFA Grafiği

Grafik 4'te görüldüğü gibi PEKÖ'nün 3 boyuttan oluşan ikinci bölümünün üç faktörlü yapısı doğrulanmış olup ölçek bu haliyle ebeveynlerin çocuklarını kabul davranışlarının ölçülmesinde kullanılabilir.

3. SONUÇ

Bu çalışmada PEKÖ önce Türkçeye çevrilmiş daha sonra da geçerlik ve güvenirlik analizleri yapılmıştır. Form orjinal dilinden (İngilizce) iki aşamada Türkçeye uyarlanmıştır. Birinci aşamada ölçeğin Türkçeye çevirisi bağımsız olarak alanında uzman üç İngilizce öğretmeni tarafından yapılmış ve tek form haline getirilmiştir. Diğer aşamayı ise, Türkçeye çevrilen formun, ilk aşamada yer almayan iki İngilizce öğretmeni tarafından tekrar İngilizceye çevrimi oluşturmaktadır. Ölçeğin orijinal hali ve çevirisi yapılmış hali iki akademisyen tarafından değerlendirilip aralarında fark olmadığı yönünde ortak görüş bildirilmiştir.

PEKÖ'nün Türkçe'ye çeviri çalışmaları tamamlandıktan sonra ölçek 3-10 yaş arası çocuğu olan 200 ebeveyne uygulanmıştır. Ölçeğin ilk 10 maddesi likert tipi sonraki maddeleri ise çoktan seçmeli soru şeklinde olduğu için önce ölçeğin ilk 10 maddelik birinci bölümünün geçerlik ve güvenirlik analizleri yapılmıştır. Sonra ise ikinci bölümünün analizlerine geçilmiştir. Ölçeğin birinci bölümünün güvenirlik analizleri sonucunda Cronbach Alfa katsayısının 0,74 olduğu görülmüştür. Madde-Toplam puan korelasyonu hesaplanmış ve Madde-Toplam puan korelasyonlarının 0,37 ile 0,63 arasında değiştiği ve hepsinin $p < 0.01$ önem düzeyinde anlamlı olduğu belirlenmiştir. Yapı geçerliliğini incelemek amacıyla ise AFA yapılmış ve ölçeğin 10 maddeden oluşan birinci bölümünün tek faktörlü bir yapısının olduğu sonucuna ulaşılmıştır. DFA ile de tek boyutlu yapı doğrulanmıştır.

Ölçeğin 30 maddelik ikinci bölümünün güvenirlik analizleri sonucunda Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmış ve 7 maddenin Cronbach Alfa katsayısının çok düşük olduğu belirlenmiştir. Bu maddelerin ölçeğe katkılarının neredeyse hiç olmadığı belirlendiğinden maddeler ölçekten atılarak yeniden hesaplama yapılmış ve 23 maddelik ikinci bölümün Cronbach Alfa katsayısı 0,78, ölçeğin olması gereken ranjı 92 ve hesaplanan ranjı 62 bulunmuştur. Madde-Toplam puan korelasyonlarının 0.33-0.53 arasında bir değer aldığı ve hepsinin $p < 0.01$ önem düzeyinde anlamlı olduğu belirlenmiştir. Yapı geçerliliğini incelemek amacıyla ise AFA ile ölçeğin 23 maddeden oluşan ikinci bölümünün 3 faktörlü bir yapısının olduğu sonucuna varılmış DFA ile de üç boyutlu yapı doğrulanmıştır. Sonuç olarak 33 maddelik PEKÖ'nün 4 boyutlu olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin alt boyutlarının puan aralıkları şöyledir: 10 maddeyi içeren 'Karşılıksız sevgi' boyutu 10-50 puan; 9 maddeyi içeren 'Çocuğun duygularına

saygı duymak' boyutu 9-45 puan; 6 maddeyi içeren 'Çocuğun benzersiz olduğunu takdir etmek' boyutu 6-30 puan ve son olarak 8 maddeyi içeren 'Çocuğun otonomi ihtiyacının farkında olmak' boyutu 8-40 puan aralığındadır. Toplam puan aralığı ise 33-165 puandır. Puanlardaki artış anne-babaların çocuklarını kabul düzeylerindeki artışı ifade ederken, düşüş kabul düzeylerindeki azalmanın bir göstergesidir.

PEKÖ ebeveynlerin çocuklarını kabul düzeylerini belirlemek amacıyla Porter tarafından geliştirilen bir ölçektir. Ebeveyn eğitimlerinin, psikoeğitim programlarının ve özellikle de Filial Terapi eğitimlerinin ebeveynsel kabul düzeylerine etkisini belirlemek amacıyla kullanılmaktadır. Ülkemizdeki literatür incelendiğinde, ebeveynlerin çocuklarını kabul seviyelerini belirlemek amacıyla araştırmalarda kullanılabilecek ölçek sayısının azlığı dikkat çekmektedir (Dedeler, Akün, & Batıgün 2017). Bu yüzden, ölçeğin hem Filial Terapi eğitimlerinde hem de benzer ebeveyn eğitimlerinde öntest-sontest olarak kullanılabileceği ve ailelerin ebeveynsel kabul derecelerinin tespit edilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akgül, A. (2005). *Tıbbi araştırmalarda istatistiksel analiz teknikleri: SPSS uygulamaları*. Yükseköğretim kurulu matbaası.
- Aksayan, S., & Gözüm, S. (2002). Kültürlerarası ölçek uyarlaması için rehber I: Ölçek uyarlama aşamaları ve dil uyarlaması. *Hemşirelik Araştırma Dergisi*, 4(1), 9-14.
- Ayvaşık, H. B. (2000). Kaygı duyarlılığı indeksi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 15(46), 43-57.
- Bratton, S. C., & Landreth, G. L. (2006). *Child parent relationship therapy (CPRT) treatment manual: A 10-session filial therapy model for training parents*. Routledge.
- Bratton, S., & Landreth, G. (1995). Filial therapy with single parents: Effects on parental acceptance, empathy, and stress. *International Journal of Play Therapy*, 4(1), 61.
- Büyüköztürk, Ş. (2018). Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı. *Pegem Atf İndeksi*, 001-214.
- Dedeler, M., Akün, E., & Batıgün, A. D. (2017). Yetişkin ebeveyn kabul-red ölçeği-kısa form'un uyarlama çalışması. *Dusunen Adam*, 30(3), 181-193.
- Erkus, A. (2003). Psikometri üzerine yazılar. *Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları*, 24, 34-72.
- Ersoy, A. F. (1997). Aile içi etkileşim ve ailede meydana gelen bazı sorunlar üzerine bir araştırma. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 127-139.
- Field, A. (2005). *Discovering Statistics Using SPSS*. London: SAGE Publications. *Anuario de psicología/The UB Journal of psychology*, 37(1), 195-196.

Hair, J. F., Anderson, R. E., Tatham, R. L., & Black, W. C. (1998). *Multivariate data analysis* 5th ed. New Jersey, NJ: Printice-Hall.

Hicks, B., & Baggerly, J. (2017). The effectiveness of child parent relationship therapy in an online format. *International Journal of Play Therapy*, 26(3), 138.

Hughes, D. A. (2006). *Building the bonds of attachment: Awakening love in deeply troubled children*. Jason Aronson.

Kitahara, M. (1987). Perception of parental acceptance and rejection among Swedish university students. *Child abuse & neglect*, 11(2), 223-227.

Kline, P. (1994). A general description of factor analysis. *An easy guide to factor analysis*, 1-13.

Lee, M. K., & Landreth, G. L. (2003). Filial therapy with immigrant Korean parents in the United States. *International Journal of Play Therapy*, 12(2), 67.

Oktay, A. (2002). *Yaşamın Sihirli Yılları: Okul Öncesi Dönem*. İstanbul. Epsilon Yayınları.

Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (1996). *Using Multivariate Statistics* Harper Collins College Publishers New York. New York, USA, 880.

Voltan Acar, N., & Öğretmen, T. (2016). Kendini belirleme (güvengenlik) ölçeği geliştirme çalışmaları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(27).

EK 1. Porter Ebeveyn Kabul Ölçeği

Çocuğunuz Hakkında Bilgi:

Birçok anne-baba çocuklarına karşı olan sevgi ve şefkat duygularının çocuğın davranışına ve koşullara bağlı olarak değiştiğini söyler. Lütfen her maddeyi dikkatli bir şekilde okuyun ve verilen durumlarda çocuğunuza karşı sahip olduğunuz sevgi ve şefkat duygusunu en yakın şekilde açıklayan sütunu işaretleyiniz.

	Sevgi hissinin derecesi				
	Normalden çok daha fazla	Normalden biraz fazla	Aynı	Normalden biraz az	Normalden çok daha az
1. Çocuğum itaatkâr olduğunda					
2. Çocuğum benimle olduğunda					
3. Çocuğum özel misafirlerimin önünde yaramazlık yaptığında					
4. Çocuğum istenmeyen sevgi gösterisi yaptığında. Örneğin 'Sen tüm dünyanın en iyi annesinin (babasının).'					
5. Çocuğum benden uzaktayken					
6. Çocuğum insanların içinde gösteriş yaptığında					
7. Çocuğum en yüksek beklentilerime göre davrandığında					
8. Çocuğum bana öfke ve nefret dolu şeyler ifade ettiğinde					
9. Çocuğum yapmasını ummadığım şeyler yaptığında					
10. Çocuğumla bir şeyleri birlikte yaparken					

Aşağıda çocukların yaptığı ve söylediği şeyleri anlatan çeşitli ifadeler listelenmiştir. Aşağıdaki her madde duygu ya da davranış biçimlerini içeren beş cevap içerir.

Her maddeyi dikkatlice okuyun, sonra çocuğunuz bu şeyleri yaptığında ve söylediğinde sizin genellikle hissettiğiniz duyguyu ya da takınacağınız davranış biçimini en yakın biçimde anlatan cevabın önündeki harfi yuvarlak içine alınız.

Henüz çocuğunuzla tecrübe etmediğiniz bir davranış çeşidini anlatan bir kaç cümle bulmanız mümkün. Bu gibi durumlarda, nasıl hissedeceğinizi ya da ne yapacağınızı düşünerek, en yakın şekilde anlatan cevabı işaretleyiniz.

Her maddeyi cevapladığınızdan ve her madde için bir cevabı işaretlediğinizden emin olun.

*****

11. Benim huzur ve sessizlik istediğim bir anda çocuğum heyecanla bağırıp dans ettiğinde, ben:
- a. sinirli hissederim.
  - b. çocuğumu neyin heyecanlandırıldığını bilmeyi çok isterim.
  - c. çocuğumu cezalandırıyor gibi hissederim.
  - d. çocuğumun bu hali geçtiğinde memnun olacağımı hissederim.
  - e. çocuğumun durmasını söyleyecekmiş gibi hissederim.
12. Gruptaki diğer çocuklar uslu davranırken çocuğum yaramazlık yaptığında, ben:
- a. diğerleri gibi davranması için ona bakış atarım.
  - b. çocuğuma grup içerisinde uslu davranmanın önemli olduğunu söylerim.
  - c. diğerleri davranıştan rahatsız değilse çocuğumu rahat bırakırım.
  - d. çocuğumdan başka bir davranış önermesini isterim.
  - e. çocuğumun grubu rahatsız etmeden zevk alacağı başka bir davranış bulmasına yardım ederim.
13. Çocuğum iki ya da daha fazla seçenekle karşılaştığında ve sadece bir tanesini seçmek zorunda olduğunda, ben:
- a. çocuğuma hangi tercihi ve neden yapacağını söylerim.
  - b. çocuğumla birlikte detaylıca düşünürüm.
  - c. her bir seçeneğin avantaj ve dezavantajlarını gösteririm ama çocuğumun kendi başına karar vermesine izin veririm.
  - d. çocuğuma onun akıllıca bir seçim yapabileceğine emin olduğumu söylerim ve sonuçlarını tahmin etmesine yardımcı olurum.
  - e. Çocuğumun yerine karar veririm.
14. Çocuğum bana danışmadan kararlar verdiğiğinde, ben:
- a. bana danışmadığı için cezalandırırım.
  - b. çocuğumu kendi kararlarını vermesi için cesaretlendiririm.
  - c. çocuğumun kendi kararlarını vermesine izin veririm.
  - d. karar vermeden önce onunla konu hakkında konuşmamızı öneririm.
  - e. çocuğuma karar vermeden önce bana danışılması gerektiğini söylerim.
15. Çocuğum yaş grubunun bazı klasik aktivitelerine ilgi duymadığı zaman ben:
- a. her çocuğumun değişik olduğunun farkına varırım.
  - b. çocuğumun aynı aktivitelere ilgisinin olmasını dilerim.
  - c. çocuğuma karşı hayal kırıklığı hissederim.
  - d. çocuğumun ilgisini en çok çeken aktiviteleri bulması için ona yardım etmek isterim.
  - e. çocuğumun ilgi duyduğu aktiviteler hakkında bilgi sahibi olmayı çok isterim.
16. Çocuğum aptalca davrandığında ve gülüp durduğunda, ben:
- a. onun nasıl hissettiğini bildiğimi söylerim.
  - b. ona hiç ilgi göstermem.
  - c. çocuğuma böyle davranmaması gerektiğini söylerim.
  - d. çocuğumu pes ettiririm.
  - e. çocuğuma bu şekilde hissetmenin normal olduğunu söylerim ama kendisini ifade etmenin başka yollarını bulması için ona yardım ederim.

17. Çocuğum ailesindense arkadaşlarıyla bir şeyler yapmayı tercih ettiğimde, ben:
- çocuğumu arkadaşlarıyla bir şeyler yapması için cesaretlendiririm.
  - bunu büyümesinin bir parçası olarak kabul ederim.
  - özel aktiviteler planlarım, böylece çocuğum ailesiyle olmak isteyecektir.
  - arkadaşlarıyla buluşmasını azaltmaya çalışırım.
  - çocuğumu ailesiyle kalmaya zorlarım.
18. Çocuğum benim önemli olduğunu düşündüğüm bir şeyde benimle aynı fikirde olmadığında, ben:
- onu cezalandırmayı isterim.
  - çocuğum duygularını ve düşüncelerini ifade ederken özgür hissettiği için memnun olurum.
  - çocuğumu benim dediğimin en iyisi olduğuna ikna etmek isterim.
  - çocuğumun kendi fikirlerinin olduğunun farkına varırım.
  - sinirli hissederim.
19. Gruptaki diğer çocuklar uslu davranırken benim çocuğum yaramazlık yaptığında, ben:
- çocuğumun her zaman grubundaki diğer çocuklar gibi davranmadığının farkına varırım.
  - Utanmış hissederim.
  - çocuğumun duygularını ifade etmesi için en iyi yolları bulmasına yardım etmek isterim.
  - çocuğumun diğerleri gibi davranmasını dilerim.
  - onun duyguları hakkında daha çok şey bilmek isterim.
20. Benim huzur ve sessizlik istediğim bir anda çocuğum heyecanla bağırıp dans ettiğinde, ben:
- çocuğumun sessiz durması için bir şeyler veririm.
  - çocuğuma durmasını istediğimi söylerim.
  - çocuğumun sesini keserim.
  - çocuğumun neyin bu kadar heyecan verici olduğunu söylemesine izin veririm.
  - çocuğumu başka bir yere gönderirim.
21. Çocuğum benden başka birisine (öğretmen, arkadaş, akraba) daha çok düşkün gibi görüldüğünde, ben:
- çocuğumun o kişiyle arkadaşlık etmesini azaltmaya çalışırım.
  - çocuğumun bu gibi arkadaşlıklarına ben hazır olduğunu düşündüğüm zaman izin veririm.
  - çocuğuma ne kadar iyi olduğumu hatırlatmak için özel şeyler yaparım.
  - diğer kişi ya da kişilerin zayıf yönlerini ve hatalarını vurgularım.
  - çocuğumu böyle arkadaşlıklara başlaması ve devam ettirmesi için cesaretlendiririm.
22. Çocuğum yüzüme öfke ve nefret dolu şeyler söylediğinde, ben:
- kızgın hissederim.
  - çocuğumun bu hali geçtiğinde memnun olacağımı hissederim.
  - çocuğum kendini ifade ederken özgür hissettiği için memnun olurum.
  - çocuğumu cezalandırmak isterim.
  - çocuğuma benimle bu şekilde konuşmamasını söylemek isterim.
23. Çocuğum onu hayal kırıklığına sürükleyeceğinden emin olduğum bir şey yapmak istediğinde, ben:
- bazen böyle bir eylemi sonuna kadar götürmesine izin veririm.
  - çocuğumun onu yapmasına izin vermem.
  - çocuğuma yapmamasını öneririm.
  - hayal kırıklığını azaltmak için onu yapmasına yardım ederim.
  - olması muhtemel sonucu gösteririm.

24. Çocuğum aptalca davrandığında ve gülüp durduğunda, ben:
- çocuğumun bu hali geçtiğinde memnun olacağımı hissederim.
  - çocuğum kendini ifade ederken özgür hissettiği için mutlu olurum.
  - çocuğumu cezalandırmak isterim.
  - onun durmasını söylemek isterim.
  - Kızgın hissederim.
25. Çocuğum benim için önemli olduğunu düşündüğüm bir konuda benimle fikir ayrılığı yaşadığında, ben:
- çocuğuma benimle farklı görüşte olmaması gerektiğini söylerim.
  - çocuğumu vazgeçiririm.
  - konuyu çocuğumun tarafından dinlerim ve eğer mantıklı görünürse fikrimi değiştiririm.
  - çocuğuma belki başka zaman onun istediği gibi yapabileceğimizi söylerim.
  - onun için en iyisini yaptığımı açıklarım.
26. Çocuğum bazı şeyleri grubundaki diğer çocuklar kadar iyi yapamadığında, ben:
- çocuğumun her şeyi diğerleri kadar iyi yapamayacağını farkına varırım.
  - çocuğumun da yapabilmesini dilerim.
  - mahcup hissederim.
  - çocuğuma iyi yapabildiği şeylerde başarıyı yakalaması için yardım etmek isterim.
  - çocuğumun iyi yapabildiği şeyler hakkında daha çok bilgi sahibi olmak isterim.
27. Çocuğum bana danışmadan kararlar verdiğinde, ben:
- onun kendi kararlarını vermesi için yeterince hazırladığımı umut ederim.
  - çocuğumun bana danışmasını dilerim.
  - rahatsız hissederim.
  - özgürlüğünü sınırlamak isterim.
  - çocuğumun büyüdükçe bana daha az ihtiyacı olduğunu gördüğüme memnun olurum.
28. Çocuğum yüzüme öfke ve nefret dolu şeyler söylediğinde, ben:
- çocuğuma bu şekilde hissetmenin normal olduğunu söylerim ama kendini ifade etmek için başka yollar bulmasına yardım ederim.
  - çocuğuma nasıl hissettiğini bildiğimi söylerim.
  - ona hiç aldırış etmem.
  - çocuğuma bana böyle şeyler söylememesi gerektiğini söylerim.
  - çocuğumu vazgeçiririm.
29. Çocuğum eşyalarına vurup tekmelediğinde ben:
- çocuğumu vazgeçiririm.
  - çocuğuma bu şekilde hissetmesinin normal olduğunu söylerim ama kendini ifade etmek için başka yollar bulmasına yardım ederim.
  - çocuğuma böyle şeyler yapmaması gerektiğini söylerim.
  - çocuğuma nasıl hissettiğini bildiğimi söylerim.
  - ona hiç aldırış etmem.
30. Çocuğum ailesindense arkadaşlarıyla bir şeyler yapmayı tercih ettiğinde, ben:
- çocuğumun bizimle daha çok vakit geçirmesini dilerim.
  - gücenmiş hissederim.
  - çocuğumun ilgilerinin diğer insanlara genişlediğini gördüğüme memnun olurum.
  - çocuğumun bizi takdir etmediğini hissederim.
  - onun büyüdüğünün farkına varırım.

31. Çocuğum onu hayal kırıklığına sürükleyeceğinden emin olduğum bir şey yapmak istediğinde, ben:
- a.onu hayal kırıklığıyla karşılaşmaya hazırladığımı umut ederim.
  - b.çocuğumun hoş olmayan olayları tecrübe etmek zorunda olmamasını dilerim
  - c.çocuğumun onu yapmasını engellemek isterim.
  - d.ara sıra böyle tecrübelerin onun için iyi olacağını farkına varırım.
  - e.bu tecrübeleri ertelemek isterim.
- 32.Çocuğum yaş grubunun bazı olağan aktivitelerine ilgi duymadığında, ben:
- a.çocuğumun gruptaki diğer çocuklar gibi aynı şeylere ilgi duymasının önemli olduğunun farkına varmasına yardım ederim.
  - b.onun ilgisinin olduğu aktivitelere dikkat çekerim.
  - c.çocuğuma gruptaki diğer çocuklarla aynı şeylere ilgi duymamasının normal olduğunu söylerim.
  - d.çocuğumun grubundaki diğerleri gibi aynı şeyleri yapmasını isterim.
  - e.çocuğuma ilgi duyduğu şeyleri en iyi şekilde yapması için yollar bulmasına yardım ederim.
- 33.Çocuğum benim önemli olduğunu düşünmediğim bir şeye aşırı ilgi gösterdiğinde, ben:
- a.Çocuğumun bu ilgisinin üzerine gitmesine izin veririm.
  - b.çocuğumun bana bu ilgi gösterdiği şeyden daha çok bahsetmesini isterim.
  - c.çocuğumun bu ilgisini en iyi şekilde gerçekleştirmesi için yollar bulmasına yardım ederim.
  - d.çocuğumun o şeye ilgisinden vazgeçirmek için her şeyi yaparım.
  - e.çocuğumun ilgisini daha değerli şeylere çekmeye çalışırım.